

Forskningsintegrerad ST-utbildning ska ge kortare utbildningstid

Forskarutbildning integreras i ST-utbildningen, i första hand inom gren- och tilläggspecialiteter. Det är ett av förslagen från regeringens utredare Lennart Persson, för att värna forskning och forskarutbildning i samband med införandet av en ny specialitetsindelning.

II Lennart Persson, professor i neurokirurgi vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, har regeringens uppdrag att utreda vilka konsekvenser Socialstyrelsens förslag till ny indelning av medicinska specialiteter, i bas-, gren- och tilläggspecialiteter, kan få för bland annat rekryteringen till den kliniska forskarutbildningen och forskningen. I den rapport han överlämnar till regeringen senast den sista oktober finns flera förslag för att stärka forskningen och forskarutbildningen under utbildningstiden.

Ett stort problem som finns inbyggt i förslaget till ny specialitetsindelning är utbildningstiden för den som väljer gren- och tilläggspecialiteter. Det handlar om specialiteter som nukleärmedicin, rättspsykiatri, kardiologi, urologi, kärlkirurgi, smärtlindring m fl. Utbildningstiden kommer i flera fall att hamna på 6,5–7,5 år för att uppnå specialistkompetens. Den som vill genomgå en forskarutbildning får lägga till ytterligare fyra år.

För att möta det problemet, och de effekter det kan få för rekryteringen till forskning inom dessa områden, kommer Lennart Persson att bland annat föreslå en sammanhållen och helt integrerad forskarutbildning inom ramen för ST-utbildningen. Skillnaderna mot dagens forskar-ST-tjänster är flera, menar Lennart Persson.

– Det som idag finns är egentligen vanliga ST-block, i vilka man kan få tjänstledigt för forskning under utbild-

ningstiden. Jag vill se en formaliserad forskar-ST-utbildning, med tydliga målbeskrivningar och ackrediterad av det Nationella rådet, säger Lennart Persson.

– Mycket av den kunskap som forskarutbildningen på 160 poäng ger borde kunna tillgodoräknas i ST-utbildningen. Genom att tydligt integrera forskning i specialistutbildningen borde man kunna reducera den totala utbildningstiden för att disputerade och bli färdig specialist med åtminstone två år.

Ökar universitetens inflytande

Integreringen innebär att den forskning som bedrivs ska överensstämma med det specialitetsområde utbildningen avser. De medicinska fakulteterna förutsätts konstruera dessa forskar-ST-block tillsammans med sjukvårdshuvudmännen inom ramen för ALF-avtalet, och universiteten blir genom förslaget ett tydligare nav i läkarnas utbildning, tror Lennart Persson.

Han vill att universitetens inflytande generellt sett ökar gällande specialitetsutbildningen, dels för att den kliniska forskningen är en del av universitetens verksamhet, och dels för att många läkare faktiskt har staten som arbetsgivare.

– En integrerad forskarutbildning ger också en regional bas som även kommer att gynna patienter utanför universitetssorterna, säger Lennart Persson.

För att ytterligare förstärka detta nav, som universiteten enligt Lennart Persson bör utgöra, vill han även se en inte-

Professor Lennart Persson föreslår som regeringens utredare en sammanhållen och helt integrerad forskningsutbildning inom ramen för vissa ST-utbildningar.

grering av forskarutbildningskurser i SK-kurserna. Det blir, vid sidan av forskningsintegrerade ST-utbildningar, ett av de viktigare förslagen till regeringen i slutet av oktober.

– Det finns goda förutsättningar för det. Det skulle skapa en arena för kliniska forskare att ta del i SK-kurserna och vara en mekanism för att öka universitetens ansvar för SK-kurser, säger Lennart Persson.

Ökade krav på vetenskaplig kompetens

Bättre målbeskrivningar generellt för ST-utbildningen, och målbeskrivningar anpassade till integration av forskning i ST- utbildning och i SK-kurser, är helt nödvändiga, menar Lennart Persson.

– Om mina förslag leder till fler disputerade läkare är ändå oklart. Det avgörs bland annat av hur mycket pengar fakulteterna vill lägga på det, tillsammans med landstingen inom ramen för ALF-medlen. Jag tror dock att den här konstruktionen kan upplevas som ganska attraktiv av blivande läkare.

– Även om de flesta läkare inte disputerar så är läkarkåren den yrkeskår som har förhållandevis flest disputerade, vilket är mycket bra. Samtidigt ställs det allt högre krav på att det man gör ska vara evidensbaserat, och det ställer högre krav på vetenskaplig kompetens inom områden som statistik, epidemiologi etc. Dessutom måste det till en satsning på forskningens bredd för att på sikt hitta de riktiga toppforskarna, säger Lennart Persson.

Lennart Perssons förslag till regeringen handlar om de övergripande principerna. Ansvaret för att utveckla dessa förslag mer i detalj kommer att ligga på det Nationella rådet för specialistläkarutbildningen.

Peter Örn

peter.orn@lakartidningen.se

Förslag om sjukförsäkringen möter kritik

II Regeringen vill minska sjukfrånvaron genom att bl a kräva en medfinansiering av arbetsgivaren på 15 procent av den sjukskrivnes sjukpenning. Det framgår i propositionen »Drivkrafter för minskad sjukfrånvaro«, som överlämnats till riksdagen. Arbetsgivaren ska kompenseras genom att den tredje sjuklöneveckan försvinner, samt att arbetsgivaravgifterna sänks med 0,24 procentenheter.

Både Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet riktar kritik mot regeringens förslag. I ett gemensamt pressmeddelande menar de att förslaget är orealistiskt, eftersom arbetsgivarens möjligheter att påverka sjukfrånvaron är begränsad.

Dessutom påpekar förbunden att det inte finns något vetenskapligt eller empiriskt stöd för att sjukfrånvaron skulle

minska till följd av att arbetsgivaren medfinansierar sjukpenningen.

– Kostnadsökningen slår olika mellan olika arbetsgivare och drabbar de redan värst utsatta hårdast. Detta innebär ytterligare försämrade förutsättningar för kommuner och landsting att klara sina uppgifter, säger förbundsordförandena Lars Isaksson och Ilmar Reepalu i det gemensamma pressmeddelandet. •